

Rozdział I

Wstęp

Program profilaktyczny Społecznego Zespołu Przedszkolno–Szkolnego 101 w Olsztynie opiera się na założeniach profilaktyki pierwszorzędowej i drugorzędowej.

Profilaktyka pierwszorzędowa adresowana jest do grupy niskiego ryzyka (osób, które nie podejmują zachowań ryzykownych). Celem jej jest promocja zdrowego stylu życia oraz zmniejszenie zachowań ryzykownych.

Profilaktyka drugorzędowa zaś adresowana jest do grona podwyższonego ryzyka. Celem jej jest ograniczenie głębokości i czasu dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych.

Rozdział II

Diagnoza

Szkolny program profilaktyki został opracowany w oparciu o diagnozę środowiska szkolnego Społecznego Zespołu Przedszkolno – Szkolnego 101. Diagnozy dokonano w oparciu o analizę:

- wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów i rodziców,
- rozmów i obserwacji uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- informacji nauczycieli o bieżących problemach wychowawczych,
- rozmów z rodzicami,
- dokumentacji szkolnej, w tym dzienników,
- informacji z instytucji współpracujących ze szkołą,
- opinii uczniów na temat poczucia bezpieczeństwa w szkole,
- frekwencji rodziców na zebraniach organizowanych przez szkołę.

Rozdział III

Problemy występujące w szkole

Przeprowadzona analiza wyżej wymienionych dokumentów wskazuje, że w placówce istnieją następujące problemy wychowawcze, które wymagają podjęcia działań profilaktycznych:

- spóźnianie się na lekcje,
- brak motywacji do nauki, trudności w nauce,
- obniżona kultura osobista uczniów (agresja słowna i wulgaryzmy),
- obniżona samokontrola emocji i zachowania,
- niewłaściwe zachowanie się uczniów wobec nauczycieli,
- podejmowanie przez uczniów zachowań ryzykownych,
- niewłaściwe zachowania w czasie przerw,
- częste korzystanie ze środków multimedialnych (telefony, laptopy, tablety),
- zaburzenia emocjonalne (słaba odporność psychiczna, niska samoocena, stres).

Rozdział IV

Cele szkolnego programu profilaktycznego

Szkolny program profilaktyki zakłada następujące cele:

1. Minimalizowanie zagrożeń oraz zaburzeń zachowania poprzez wspieranie uczniów i ich rodziców w rozwiązywaniu różnego rodzaju problemów osobistych i szkolnych.
2. Wzmacnianie postaw i zachowań społecznie pożądanych.
3. Wspieranie w dążeniu do rozwoju osobowości i świadomego stosunku do siebie i innych osób.
4. Kształtowanie umiejętności efektywnej komunikacji.
5. Promowanie trybu życia zapewniającego zdrowie psychiczne i fizyczne.
6. Propagowanie zdrowego stylu życia.
7. Ograniczenie trudności w nauce.

Rozdział V

Zadania szkolnego programu profilaktycznego

1. Podejmowanie działań sprzyjających bezpieczeństwu i zdrowiu:
 - eliminowanie niewłaściwych zachowań uczniów, takich jak agresja i przemoc wobec innych, spóźnienia, wykroczenia przeciw prawu,
 - kreowanie właściwej postawy w stosunku do środków uzależniających,
 - prowadzenie wczesnej interwencji wśród uczniów podejmujących zachowania ryzykowne,
 - wspieranie i pomoc w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych i osobowościowych,
 - stałe pogłębianie wiedzy i umiejętności wychowawczych, psychospołecznych nauczycieli w zewnętrznych i wewnętrznych formach doskonalenia zawodowego oraz rodziców (poradnictwo, prelekcje, warsztaty, itp.).
2. Propagowanie zdrowego stylu życia:
 - dbałość o formę psychiczną i fizyczną,
 - przygotowanie do dorastania i dojrzewania,
 - edukacja zdrowotna (w tym zasady zdrowego żywienia).
3. Kształtowanie postaw moralnych i właściwej hierarchii wartości:
 - zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży poprzez uczestnictwo w różnych formach aktywności szkolnej i pozaszkolnej,
 - nauka kultury bycia i pozytywnej postawy wobec drugiego człowieka,
 - wzmacnianie zainteresowania nauką szkolną i punktualnego przychodzenia do szkoły.
4. Doskonalenie umiejętności porozumiewania się z otoczeniem:
 - kształtowanie poczucia własnej wartości i budowanie adekwatnej samooceny uczniów,
 - wzmacnianie pozytywnych relacji w grupie, w środowisku szkolnym i z osobami dorosłymi.

Rozdział VI

Metody i formy działań

Szkolny Program Profilaktyki realizowany będzie za pomocą następujących form i metod pracy:

Metody: ankiety, obserwacja, wywiad, metody aktywizujące.

Formy: rozmowy indywidualne, warsztaty, programy profilaktyczne, zebrania klasowe, imprezy ogólnoszkolne i środowiskowe, przedstawienia, ulotki, programy wychowawcze klas, prelekcje, pogadanki dla uczniów i rodziców, pomoc innych instytucji specjalistycznych i edukacyjnych, zasoby biblioteki (książki, czasopisma, ulotki informacyjne, filmy itp.)

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO UCZNIÓW		
ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Podejmowanie działań sprzyjających zapewnieniu bezpieczeństwa uczniów	- opracowanie i przeprowadzenie ankiet diagnozujących środowisko szkolne, - uaktualnianie informacji dotyczących problemów uczniów, - lekcje wychowawcze poświęcone omawianiu problematyki agresji – źródła agresji, zachowania i reakcje na zachowania agresywne, - uświadomienie uczniom odpowiedzialności przed prawem i współodpowiedzialności za przestrzeganie norm i porządku w szkole, - zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły, OW, Programem Wychowawczym, Planem Pracy Wychowawczej, Programem Profilaktyki, - zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia „Kodeks Ucznia Stojedynki”, - zapoznanie na lekcjach z zasadami bhp, z regulaminami pracowni, wymaganiami edukacyjnymi, - ustalenie zasad dotyczących usprawiedliwiania nieobecności, pełnienie dyżurów przez nauczycieli podczas przerw,	pedagog wychowawcy nauczyciele policja
Wzmacnianie zainteresowania nauką szkolną oraz systematycznym i punktualnym uczestnictwem w zajęciach lekcyjnych	- kontrola frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych, - punktualne zaczynanie i kończenie zajęć, - ustalenie przyczyn nieobecności ucznia w szkole, - systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce, - wyróżnienie uczniów i klas z najwyższą frekwencją, - starania o atrakcyjność dydaktyczną lekcji (stosowanie aktywnych metod pracy, pasja i zaangażowanie uczących, systematyczne, ocenianie osiągnięć ucznia, diagnozowanie indywidualnych możliwości i uzdolnień uczniów i indywidualizacja pracy na zajęciach), - zapoznanie uczniów i rodziców z WO, Statutem Szkoły, i przestrzeganie ich przez wszystkie podmioty szkoły, - publikacja ww. dokumentów i zapewnienie ich dostępności (strona internetowa, biblioteka szkolna, gabinet pedagoga, teczki wychowawców itp. dla wszystkich zainteresowanych: uczniów, nauczycieli, rodziców), - monitorowanie postępów w nauce uczniów, - motywowanie do podejmowania wysiłku intelektualnego i wykonywania dodatkowych zadań w ramach zadań	wychowawcy, pedagog, nauczyciele, dyrektor, bibliotekarz

PROGRAM PROFILAKTYKI

	na poszczególnych przedmiotach lub kołach zainteresowań, - zachęcanie do korzystania z zasobów bibliotecznych, - umożliwienie uczniom udziału w zajęciach dodatkowych, - zachęcanie do udziału w konkursach, olimpiadach, - wspieranie indywidualnych zdolności uczniów.	
Przewycięzanie specyficznych trudności w uczeniu się	- diagnoza stylu uczenia się i motywacji, - pomoc uczniom, u których występują specyficzne trudności w uczeniu się – rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem (zajęcia korekcyjno–kompensacyjne, logopedyczne, konsultacje)	wychowawcy, pedagog, nauczyciele, logopeda
Budowanie pozytywnych relacji w grupie i środowisku szkolnym	- spotkania i rozmowy indywidualne uczniów z pedagogiem, - zajęcia integracyjne w klasach I, - lekcje wychowawcze, zajęcia warsztatowe: komunikacja interpersonalna, koleżeństwo, w zgodzie ze sobą i innymi, współpraca z innymi, asertywność, planowanie drogi życiowej, itp., - działalność społeczna na rzecz klasy, szkoły, środowiska, - udział młodzieży w spektaklach, wycieczkach, ogniskach, biwakach, - praca w samorządach klasowych, szkolnych oraz w wolontariacie, - organizowanie przedsięwzięć klasowych lub szkolnych, itp. Mikołajki, Andrzejki, Wigilia, Dzień Wiosny, itp.	pedagog, wychowawcy, nauczyciele, dyrektor
Edukacja dotycząca zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych typu: palenie tytoniu, używanie alkoholu, używanie środków psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna	- realizacja tematyki antyalkoholowej, - realizacja tematyki antynikotynowej, - realizacja tematyki antynarkotykowej, - realizacja tematyki związanej ze stosowaniem dopalaczy, - realizacja tematyki związanej ze wczesnym macierzyństwem i ojcostwem, - spotkania o tematyce uzależnień (także od Internetu) i przemocy wśród uczniów, - gazetki tematyczne w gablotach szkoły, - rozprowadzanie ulotek na temat uzależnień i przemocy wśród uczniów, - realizacja programów profilaktycznych, np. „Wybierz życie” – I krok (profilaktyka raka szyjki macicy), Zanim spróbujesz 2. Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, Dyrekcja, instytucje wspomagające szkołę w działaniach na rzecz bezpieczeństwa, biblioteka, Program realizowany jest w 3 blokach tematycznych: 1. Profilaktyka uzależnień – informacje o działaniu środków psychoaktywnych i ich wpływie na funkcjonowanie człowieka; przyczyny sięgania po używki, mechanizm uzależnienia; pokazanie sytuacji, w których dochodzi do wyboru; promowanie zdrowego stylu życia; funkcjonowanie instytucji pomocowych.	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, dyrektor, instytucje wspomagające szkołę w działaniach na rzecz bezpieczeństwa, biblioteka

	2. Uczucia – nauka rozpoznawania i nazywania uczuć; umiejętność wyrażania uczuć; konstruktywne sposoby rozładowania napięcia. 3. Jak żyć z ludźmi – asertywność; porozumiewanie się z ludźmi; konstruktywne rozwiązywanie konfliktów; relacje interpersonalne; udzielanie wzajemnego wsparcia; budowanie dobrych relacji z rówieśnikami i dorosłymi. - filmy edukacyjne, - uświadamianie konsekwencji nieprzestrzegania prawa – spotkania z policjantem, - współpraca z PPP, Centrum Profilaktyki Uzależnień, policją,	
Rozwijanie zdolności do samokontroli i unikania szkodliwego ryzyka	lekcje wychowawcze podejmujące tematykę mówienia „Nie”, samodoskonalenia z wykorzystaniem scenek tematycznych (odtworzenie drogi popadania w uzależnienie),	
Propagowanie zdrowego stylu życia	- wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem, lękiem, napięciem emocjonalnym i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów psychologicznych, frustracji i stresu w drodze rozmów indywidualnych i w grupie klasowej, - edukacja na temat funkcjonowania człowieka w warunkach stresu i uświadomienie wpływu emocji na nasze zachowania, - realizacja okresowych programów profilaktycznych, - zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego, udział w kołach zainteresowań, - spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, położną, - udział w zawodach sportowych, turniejach, wycieczkach, - lekcje wychowawcze dotyczące prawidłowego odżywiania się (ze szczególnym uwzględnieniem problemu anoreksji i bulimii) - promocja twórczości uczniów popularyzująca zdrowy styl życia – wystawa prac plastycznych, - prowadzenie akcji informacyjnych w szkole na temat AIDS, konkursy,	pedagog, wychowawcy, nauczyciel biologii, lekarz
Rozbudzanie zainteresowań w zakresie sportu, turystyki, rekreacji i innych	- zachęcanie do udziału w zajęciach sportowych oraz rekreacyjnych, - stwarzanie warunków dogodnych do rywalizacji sportowej między klasami (Dzień Sportu), - promowanie uczniów odnoszących sukcesy sportowe, - aktywne włączenie uczniów akcji sportowych, - zachęcanie do udziału w rodzinnych zawodach pływackich, - organizacja wyjazdów sportowych, Biała Szkoła, obóz żeglarski, - zachęcanie uczniów do udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach sportowych szkolnych i pozaszkolnych (np.	wychowawcy, nauczyciele w-f

PROGRAM PROFILAKTYKI

	biegach przełajowych, zawodach łyżwiarskich).	
Przygotowanie do świadomego korzystania ze środków multimedialnych	Pogadanki, prelekcje, filmy ukazujące problem uzależnienia od komputera, Internetu, gier, portali społecznościowych - ukazanie zagrożeń, jakie płyną z nadmiernego korzystania z Sieci	wychowawcy, pedagog
Poszanowanie i tolerancja dla odmienności kultur, zachowań i różnic między ludźmi	- angażowanie niepełnosprawnych kolegów w życie szkoły, - udział uczniów w akcjach charytatywnych, - pogadanki, filmy edukacyjne, dyskusje, - zajęcia na temat tolerancji, - wystawy w gablotach szkolnych.	wychowawcy, pedagog
Promowanie pozytywnych wzorców kultury bycia i stosunku do drugiego człowieka oraz dbałość o kulturę słowa	- lekcje wychowawcze poświęcone tematyce kultury bycia, - uświadomienie wpływu mediów, środowiska na nasz język, sposób wypowiadania się i kształtowanie się naszych postaw oraz kulturę bycia, - reagowanie na lekcjach i przerwach na sposób wypowiadania się uczniów oraz na agresję słowną, nieadekwatne zachowanie się, a także na akty niszczenia mienia, zaśmiecania klas i korytarzy, - konsekwentne stosowanie procedur i regulaminów wewnętrznych, - promowanie pozytywnych przykładów.	wychowawcy, nauczyciele, dyrektor, pedagog
Przygotowanie do zdawania egzaminów	- spotkania indywidualne z pedagogiem szkolnym w ramach doradztwa zawodowego, - realizacja zajęć zgodnie z wewnątrzszkolnym programem doradztwa zawodowego, - prowadzenie przez psychologa z poradni psychologiczno – pedagogicznej zajęć nt. predyspozycji zawodowych, - elementy doradztwa zawodowego wykorzystywane na lekcjach: wychowawczych, języka polskiego, WOS-u - udział w prezentacjach szkół średnich z klasy III gimnazjum, - poznanie siebie – swoich mocnych i słabych stron, - kształcenie umiejętności zaprezentowania siebie, - pisanie podań, ofert, listów motywacyjnych, - spotkania z absolwentami szkoły, przedstawicielami różnych zawodów, - uczestniczenie w szkoleniach i warsztatach doskonalących kadre prowadzonych przez specjalistów ds. zawodoznawstwa (np.KOWEŻiU)	wychowawcy, nauczyciele, dyrektor, pedagog, psycholog
	DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW	
ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Dostarczanie informacji	- organizowanie dla rodziców spotkań ze specjalistami na	wychowawcy, pedagog,

PROGRAM PROFILAKTYKI

o sposobach rozpoznawania wszelkich zagrożeń u swoich dzieci, także doskonalenie umiejętności wychowawczych.	zebraniach szkolnych, zgodnie z ich potrzebami - opracowywanie informacji dla rodziców (gablota szkolna, strona internetowa, biblioteka), - zapoznanie rodziców z instytucjami niosącymi specjalistyczną pomoc	dyrektor
Inne działania mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom oraz ich eliminowanie	włączanie rodziców do zajęć organizowanych na terenie szkoły i prowadzonych przez wychowawców i nauczycieli (lekcje otwarte, udział w imprezach), - wykorzystanie prasy dla profilaktycznej edukacji i kształtowania właściwych postaw społecznych	
DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI		
ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Szkolenia nauczycieli w zakresie profilaktyki	- organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej, - kształtowanie umiejętności zastosowania właściwej strategii profilaktycznej adekwatnej do sytuacji i wieku ucznia, - kształcenie umiejętności rozpoznania problemu oraz podejmowania właściwych kroków w sytuacji pomagania, - samodoskonalenie, - samokształcenie nauczycieli wg własnych potrzeb, - opracowanie literatury przedmiotu, wewnątrzszkolne wzajemne dzielenie się swoimi wiadomościami	wychowawcy, nauczyciele, pedagog, dyrektor
Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów z grup ryzyka	- tworzenie programów wychowawczych dla klas, konstruowanie i egzekwowanie wymagań zgodnie z założeniami Programu Profilaktycznego,	wychowawcy, nauczyciele
Angażowanie rodziców i opiekunów do współdziałania	zachęcanie rodziców do obecności na zebraniach, wycieczkach, podczas uroczystości klasowych i szkolnych, włączanie rodziców do szeroko zakrojonych działań profilaktycznych	wychowawcy

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych podejmuje się kroki opisane szczegółowo w odpowiednich procedurach postępowania w sytuacjach zagrożenia demoralizacją dzieci i młodzieży.

Rozdział VIII Przewidywane efekty

Poprzez realizację Szkolnego Programu Profilaktyki zakłada się następujące efekty:

1. Poprawę frekwencji uczniów, zminimalizowaną liczbę spóźnień na zajęcia;
2. Mniejszy wskaźnik agresji i przemocy wśród uczniów;

3. Lepsze relacje między uczniami – nauczycielami – rodzicami;
4. Ograniczenie korzystania ze środków multimedialnych;
5. WYROBIENIE umiejętności radzenia sobie z sytuacjami problemowymi i konfliktowymi w szkole i w domu;
6. WYROBIENIE postaw społecznie pożądanych nastawionych na współdziałanie i drugiego człowieka;
7. Dostrzeżenie walorów zdrowego stylu życia;
8. Udoskonalenie wiedzy i umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania różnorodnych form pomocy;
9. Zwiększenie liczby uczniów i rodziców korzystających ze wsparcia instytucji profesjonalnych w przypadku zaistniałych problemów;
10. Wyposażenie uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych i podejmowania odpowiedzialnych decyzji z punktu widzenia wyboru przyszłej drogi życiowej, prawa oraz zdrowia fizycznego i psychicznego, a także bezpieczeństwa osobistego;
11. Zwiększenie współpracy z rodzicami;

Rozdział IX

Ewaluacja

Skuteczność Szkolnego Programu Profilaktyki badana będzie za pomocą następujących narzędzi:

1. Ankiet ewaluacyjnych;
2. Rozmowy z nauczycielami i rodzicami;
3. Semestralne analizy wyników nauczania i frekwencji;
4. Sprawozdania z pracy wychowawców klas;
5. Obserwacja zachowań;
6. Analiza dokumentów.

Rozdział X

Postanowienia końcowe

1. Szkolny program profilaktyczny jest zgodny z Programem Wychowawczym Szkoły.
2. Program profilaktyczny będzie poddawany systematycznej ewaluacji i modyfikowany w zależności od występujących problemów.